

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA-MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de afișare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei

Urmirea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

„Urâciunea pustiirii“...

„Pustie toamnă e acum; se scufur
frunzele pe drum, s'asterne bruma
peste vii“...

(Eminescu).

Toamna aceasta, toamna anului 1943, nu pentru fire, ci pentru omenise, e poate (toamna) cea mai tristă și cea mai pustie din câte a cunoscut Istoria.

Cad viețile la pământ, ca frunzele; iar bruma urii se așterne peste cei vii, paralizându-le orice nobilă simțire, luându-le mintea și pustiindu-le inima. Pustie toamnă e acum...

Neputincioasă, cu ochii tulburi, cu trupul istovit de calea pierzaniei, omenirea cuprinsă de lepra războiului trăiește ceasuri de agonie. A ajuns în starea deplorabilă a faimosului Iov.

Neprețuitele comori de artă, făurite și adunate de veacurile creștine ziditoare de adevărată cultură, se prăvălesc în mormane de ruine fumegânde.

Se'nmulțesc ruinele... mormintele. Bestia umană, pătrunsă de fiorii nimicirii satanice, și-a ascuțit colții, și-a deslănțuit instinctele cele mai obscure, cele mai primitive, cele mai crude. A început să sfâșie din trupul istovit al omenirii agonizante. Sufletul neamurilor deabea se mai ține prins de viață printr'o imperceptibilă speranță... Clătinată și ea. Pe alocurea au și apărut hienele lugubre, care, peste ruinele și mormintele neamurilor, își caută hrana sugând până și măduva din oasele morților...

Zguduitoarea tragedie, care face să se prefacă în tândări atâtea capodopere și atâtea vieți, a ajuns la paroxism.

Pe vârful grâmezii de ruine și morminte, omenirea privește buimăcită în juru-i, și ca odinioară Iov, se'ntreabă: „de ce mă chinui eu? — Ce rău am făcut?“ — Iov era drept. Omenirea nu!

Cui se datorește urâciunea acestei pustiiri uriașe la care e supusă omenirea? Cine poartă vina? — Acest veac XX culege roadele amare ale materialismului și ale ateismului teoretic și practic.

Principiul răului, izvorul dezastrului, e nesăbuita pretenție a oamenilor și a neamurilor de a pași în viață prin „liberă cugetare“, autonom, contra legilor de viață ale lui Dumnezeu. „Cine-mi urmează mie, nu va umbla în întunec, ci va avea lumina vieții“ (Io. 8, 12).

Poruncile lui Dumnezeu, ale Evangheliei și ale Bisericii, au fost considerate de oameni ca niște stăvilare, ca niște lanțuri în care e robită bucuria vieții și zăgăzuită plăcerea de a trăi. Nesocotind drepturile lui Dumnezeu — singurele dătătoare de fericire — omenirea și-a pretins un spațiu vital și fericit pentru „drepturile omului“. A căutat viața și fericirea înafară de Dumnezeu (în

averi și plăceri); dar a găsit moartea și durerea... nefericirea. A găsit un spațiu pe care se desfășoară sinuciderea „civilizată“ a liberei cugetări.

Priveliștea cutremurătoare ce ne-o oferă țările prin care a trecut „ultima mândrie a tehnicii moderne“ ne persistă o icoană fidelă a ceea ce înseamnă civilizație fără suflet și suflet fără Dumnezeu.

Înțelepții veacului acestuia socoteau — ba unii chiar mai prezintă în rătăcirea lor — „cuceririle“ științei moderne drept o negare a lui Dumnezeu, divinizându-l pe om. Când în numele realizărilor și aplicărilor practice ale științei, lumea modernă a ajuns să-L nege, să-L uite sau să-L nesocotească pe Dumnezeu, ea se neagă pe sine însăși. Pe Dumnezeu nu poți să-L nimicești în tine. Dar nesocotindu-L, de fapt tu te nesocotești pe tine, te ruinezi pe tine, te nimicești pe tine. Căci, ce e războiul actual, dacă nu o sinucidere „organizată“ a omenirii?

Războiul gigantic în care s'au angajat toate forțele tehnice materiale, precum și forțele spirituale ale națiunilor, nu reprezintă totuși decât fața externă a războiului total care și azi — ca totdeauna — se dă în chip nevăzut între Bine și Rău.

Suntem obișnuiți să considerăm numai fenomenele din afara noastră, evenimentele mai mult materiale, care prin dramatismul lor zgomotos ne îngrozesc și ne umplu de indignare... Dar concomitent cu pustiirea și nimicirea din afară, și ca o cauză determinantă a acestora, are loc pustiirea lăuntrică, pustiirea ascunsă cu dibăcie sau mascată cu fățarnicie, în intimitatea sufletului și a caminului.

Războiul pe care-l dă Satana împotriva sufletelor e inimaginabil. Din el provin atâtea prăvăliri de suflete, atâtea inimi vestejite, atâtea cioburi de vieți sfărmate. Atâtea conștiințe întunecate, ferecate; — atâtea voințe paralizate, învinse, stinse. Biruința răului... Răul-Satana și sateliții lui — toți cei fără-delege — pretind că spațiile vitale se cuceresc. De aceea lupta pe care o duc e aprigă, dâră, cumplită.

Iar cu știința distrugătoare pe care o au, se folosesc pentru atingerea țelului lor, de arme pe care războiul material, războiul extern, nu le-a folosit încă: asfixiantele, adecă răspândirea spiritului luciferic, sau crearea unei atmosfere de orgolioasă răsvrătire împotriva ordinii cerută de legile lui Dumnezeu.

Rafinarea cu care lucrează diavolul, dela Catedrele Universităților până la cele mai abjecte și soioase romane „foarte populare“, te pune în uimire.

Tiparnițele imprimă pe hârtia albă (icoană a nevinovăției sufletelor) tot noroiul și toată scursătura unui veac libertin. Scriitorii lacomi de îmbogățire, dându-și sufletul mamonei, și storcând aplauzele gloatei râvnitoare de bestialități, au devenit în marea lor majoritate ciocli și gropari ai spiritualității, ai artei, ai moralei: „Creatori“ de urâciune pustiitoare de suflete. Biruința răului... Și în timp ce pe fronturile de luptă milioane de soldați, în tranșee și cazemate, în avioane și vapoare, se sbat între viață și moarte, iar alte milioane își sfârșesc viața eroid, pentru a ne asigura liniștea, ce fac mulți din cei rămași acasă? — Își tăvălesc sufletul în mocirlele cărților, cinematografele, teatrele și altor localuri infame, imorale și păgâne, desfătându-se în frenezia sau curiozitatea animalității deslănțuite, sub pretextul distracției, ba chiar al „artei“... Desfrâul, omorul și sinuciderea au devenit îndreptar de viață, recomandate chiar și tineretului, ca o aleasă educație!

Și această „lume bună“ judecă necruțătoare, critică și dă lecții de patriotism și de morală internațională. Foarte mulți se scandalizează gândindu-se la atâtea vieți jertfite în mod eroid pe câmpurile de luptă, dar nu se gândesc deloc la viețile de prunci cari cu milioanele sunt uciși în mod laș și criminal în sânul mamelor tigroaice. Sunt mai mulți aceia care neînarmați și nevinovați cad sugrumați de mamele blestamate, sau sunt împiedecați să se zămislească, decât cei cari mor cu arma în mână pe câmpurile întinse de luptă. Războiul acesta e mult mai crâncen și mai pustiitor decât cel ce se face în văzul tuturora...

Foarte mulți se scandalizează când se gândesc la templele, bisericile și operele de artă distruse de bombardamentele și atacurile diferitelor armate; dar nu se gândesc la distrugerea celor mai sacre temple, a celor mai minunate catedrale, a celor mai alese capodopere, la distrugerea barbară a sufletelor! Ne umplem de indignare sau de milă, când în războiul dintre națiuni capitulează vreuna, cu sau fără condiții, dar rămânem indiferenți când vedem capitularea sufletelor în fața păcatului, în fața Răului.

Mulți și din cei cari se cred ai lui Hristos, cu sufletele pustiite. Unii pactizează direct cu Satana. Iată „urâciunea pustiirii stând în locul sfânt“, cum zice Scriptura (Mat. cap. 24, 15). Patriarhul Rusiei pravoslavnice și ocrotitoare, Sergie, își primește investirea dela Stalin, în care s'a arătat Antihristul, și din locul sfânt al scaunului arhiepiscopesc dă binecuvântări hoardelor comuniste, secundat fiind în această blagoslovită operă de arhiepiscopii finanțelor mondiale ale mamonei. Alte înalte fețe bisericesti, din alte țări, în loc să strige adevărul de pe acoperișuri și să-și expună chiar viața pentru Hristos și Biserică, preferă o cumîn-

tenie ... pustiitoare... Numai catolicismul, prin exponentul său autentic și infalibil, Papa, rămâne neclintit în mijlocul naufragiului universal.

Alți creștini chiar și în ținuta lor de rugăciune ne oferă un spectacol turburător. Sub panica năvalei bolșevice, dela care-și tem nu distrugerea vieții spirituale — pe care n'o au — ci înlăturarea și pierderea tihnei și a comodității materiale, „persoanele“ acestea... ingenunche și cu buzele și fața lividă și mohorită tremură o rugăciune, care neavând nici măcar un ecou înafară, nu va avea vreun ecou înlăuntru. Intr'adevăr rugăciunea lor nici amintire nu face de dorința-le sinceră de a-și îndrepta viața individuală și familiară pe *calea integral creștină*, ci numai de înlăturarea războiului, a răului extern, dar nu a răului lăuntric, a păcatului.

Cât de urâtă, pustie și ipocrită e inima multor creștini, chiar când se roagă! Biruința răului,...

* * *

Dar din fericire există o elită de suflete creștine pe care numai Dumnezeu le știe, în care Binele a învins și distrus Răul. Numărul acestora trebuie să crească, până când nu se va împlini numărul necesar de aleși ca Dumnezeu să nu distrugă de tot această Sodomă și Gomoră în care s'a prefăcut lumea. Războiul cu uriciunea pustiirii sale va continua. Fiecare creștin e chemat să împlinească acest număr de suflete alese...

Să ascultăm cuvintele pline de înțelepciune ale dreptului Iov, care ne conduce la Dumnezeu, despre care spune: „El vedește din întuneric tainice adâncuri... El dă sporire neamurilor și apoi le nimicește, le face să se întindă și apoi le spulberă. El ia mintea mai marilor popoarelor pământului și-i lasă să rătăcească în pustiu fără cărări. Ei dibuesc în întuneric și n'au lumină, dau încolo și încoace ca un om beat“ (Iov, 12, 22—23). De aceea în „puterile“ omenești să nu ne prea încredem. Căci, după splendida și adaptata expresie a Psalmistului: „Unii se bizuesc în carele de război, alții în caii lor, dar noi ne bizuim în numele Domnului Dumnezeului

nostru... O, Doamne, dăruiește Regelui biruință și în ziua în care te chemăm auzi-ne pe noi“ (Ps. 19, 8—10).

Aurel Lelutiu

Privitor la Vatican au fost răspândite fel de fel de știri. *Evenimentul Zilei* (30. X. 43), între altele, e informat din Geneva că stările sunt mai liniștite de cum vrea să le prezinte o anumită sursă de știri. Scrie pomnitul ziar bucureștean:

„Evenimentele în desfășurare în Italia continuă să mențină Vaticanul pe planul actualității. În pofida știrilor care au circulat în săptămânile din urmă cu privire la situația dinlăuntru Cetății Vaticanului, și la raporturile dintre Inaltul Pontif și autoritățile militare germane, informații din cea mai bună sursă arată că situația, atât în Cetatea Sfântă cât și în Roma, este perfect normală.

După scurgerea primelor zile de febră, următoare capitulării guvernului Badoglio, Roma în general și-a reluat aspectul de totdeauna.

Desigur, privitorii la suprafață au tras repede concluzii exagerate din unele întâmplări, firești în împrejurări excepționale. Astfel, șvonurile au prins să se înțească din clipa când comunicațiile Vaticanului au devenit mai puțin lesnicioase ca înainte. Dar, ceea ce trebuie subliniat, este că nicio piedică serioasă n'a fost pusă libertății pontificale.

Paza și controlul fiind toate ca și înainte de gârziile Vaticanului în cele câteva intrări. În exterior n'a fost luată nicio măsură specială polițienească.

În ce privește apărarea Vaticanului și a operelor de artă pe care le adăpostește, n'a fost luată nicio măsură specială în vremea din urmă. Se intră și se iese din Cetate ca și mai înainte. Iar ziarul oficios al Vaticanului, „Osservatore Romano“, care se tipărește în interiorul Cetății, este liber distribuit și în afară, răspândirea sa neîntâmpinând niciun obstacol.

În rezumat, totul decurge la Vatican ca și când războiul nu s'ar apropia de porțile Orașului Etern.

Papa continuă să-și desfășoare activitatea obișnuită, sacerdotală, diplomatică și științifică. Lucrează intens la studiile biblice pe care le publică și primește în audiență pe diplomați acreditați pe lângă Sfântul Scaun.

O oarecare emoție a stârnit deunăzi primirea în audiență a ambasadorului Reichului. S'au dat însă asigurări că ea n'a depășit cadrul protocolar rezumându-se a fi o audiență normală.

Nedeslușindu-se nicio amenințare, viața curge normal în Cetate, ca și în imediata ei vecinătate, în Roma“.

O lecție de apologetică
pentru cl. VIII secundară

Vitalitatea catolicismului

Nu numai oamenii, ci și religiile mor. O doctrină religioasă se aseamănă foarte bine cu o ființă viețuitoare. Câtă vreme se dezvoltă în sine și în afară, până când acționează și înlăptuește, manifestându-și prezența în târgul vieții, oricine recunoaște că este vie. Când aceste evidente semne ale vieții au încetat, ea trece în istorie, este o religie a trecutului; nu mai aparține vieții actuale; și fiindcă nu i-se potrivește, viața o neglijează.

Sunt doctrine filosofice și religioase care izvoresc din viață, au ca țintă să întretină viața, să o directiveze, dându-i, pe lângă un conținut real, și o anumită formă, un cadru propriu. Aceste învățături nu se deosebesc de viață și, deși dezvoltarea lor este înregistrată de către istorie, sunt supra-istorice, sunt ale permanentei actualități. Prezența lor este pretutindeni, acolo unde licărește cea mai simplă ori cea mai complexă manifestare a vieții.

Dintre religiile creștine nici una nu-și manifestează prezența, în toate domeniile de activitate omenească, atât de evident și atât de stăruitor, ca Religia catolică. De două mii de ani ea se dezvoltă fără încetare — ca viața însăși — și, hrănind cu sevă dătătoare de viață, toate manifestările înalte ale vieții omenești, le imprimă acestora, ritmul și direcția sa.

FOIȚA „UNIRII“

Insemnări despre cartea pâr. I. Miclea:

Oare așa s'a gândit Hristos?

sau

Evangelii din Evanghelie

Evangelia adusă în lume de Isus Hristos nu-i filosofie, nici măcar doctrină. Ea este *viața* ca supremă expresie. Hristos n'a teoretizat despre viață, disecându-o în părțile componente spre a o reconstitui apoi elocvent, ei a trăit-o în fața omenirii. Și a trăit-o atât de impresionant, de real, palpitant și adânc, încât cursul vieții Sale este o a doua stea polară după care se orientează sufletele în spre împărăția lui Dumnezeu. Ea exercită asupra sufletelor una din acele irezistibile atracții, ce mobilizează totul pentru a eleva, înălța și spiritualiza. Evangelia este o putere vie — viața harnică — ce străbate sufletele, îndumnezeindu-le. Din paginile Ei se degajează o concepție de viață, — sublimă, cum alta nu se poate imagina; de o puritate ce întrece cele mai înalte altitudini spirituale; vie ca însuși faptul trăirii.

Istoriceste, Evangelia își face intrarea în

lume după ce nizuințele filosofiei grecești de a explica viața și de a da normele inteligibile și morale de trăire ale acesteia, au căzut înfrânte. Filosofările în marginea vieții ale gânditorilor antici n'au putut încălzi sufletele oamenilor, nici a le lumina în perspective mai înalte de viață și nici a-i face mai buni. Omenirea întreagă aștepta cu nerăbdare pe Acela care să le arate viața, să-i desvăluie sensul și să-i învețe felul cum trebuie ea trăită. Și așa „la plinirea vremii“, Cuvântul a coborât din cer aducând Evangelia, adică „buna veste“, care apoi a creat creștinismul și l-a fecundat, punând în locul omului antic, păgân, ce sucombise — pe omul evagelic, omul creștin, după numele lui Hristos.

Vorbind de Evangelie, am zis că Ea este mai întâiu de toate viață, trăire, ceea ce însemnează, că așa după cum viața nu poate fi captată și turnată în capitele, la fel nici Evangelia nu poate fi împărțită în frânturi și fragmente, căci ea conține nu atât idei, cât tipare de viață, în cari în fiecare se trăește câte un aspect al vieții, potrivit condițiilor diferite în cari se găsesc oamenii. Domnul Hristos a dat fiecărei stări de viață modelul de trăire adevărată. S'a aplecat cu preferință asupra săracului, făcându-se asemenea lui; asupra celui care suferă, învățându-l școala durerii și făcând din ea mijloc de salvare, după ce însuși a suferit ea nimeni altul; a vorbit servitorului

cu glasul cel mai convingător și prietenesc însuși făcându-se supus până la moarte; a arătat celui ce din voia Lui deține o fărâmiță de autoritate sensul în care trebuie să stăpânească, prin a servi pe altul, după exemplul Său; n'a uitat mai ales pe aceia cari îi în locul aci pe pământ și pe cari i-a făcut continuatori ai muncii săvârșite de El, întru înstăpânirea Impărăției lui Dumnezeu; mai pe sus de toate însă a arătat tuturor marea lege a iubirii care obligă orice stare de viață. Despre toate acestea și încă altele Domnul Hristos a vorbit cu imperativul Evangheliei.

* * *

Considerând aceste aspecte de viață arătate de Hristos — tot atâtea Evangelii din Evangelie — cunoscutul profesor blăjan, părintele Ioan Miclea a scris o carte intitulată atât de sugestiv și răscolitor: „Oare așa s'a gândit Hristos? sau Evangelii din Evangelie“ *).

Vorbind de această carte, țin s'o spun deschis dintr'unceput că ea face cinstă atât celui ce a scris-o cât și tagmei din care autorul face parte și sunt convins că ar subscrie o bucurie oricare dintre maestrul părintelui Miclea, numească-se aceștia Bloy, Maritain, Hello, Fumet, Papini, ori altcumva.

Sprrijinit pe Teologia și Filosofia catolică,

*) Tipografia Seminarului, Blaj, 1943; 257 pag. Lei 280.

Catolicismul are viață: 1. în sine; 2. această viață o transmite în toate ramurile activității omenești și în întreg organismul social.

1. **Catolicismul are vitalitate intrinsecă** (internă). Doctrina catolică are: *unitatea superioară, armonia cuceritoare, coerența logică, niciodată desmințită de istorie, și mai cu seamă, universalitatea*, notă, care o face aptă să cuprindă în cadrul preocupărilor sale, toate problemele veșniciei și toate problemele vremelnice. În ea se găsește adevărul — viața rațiunii —; în ea se găsește binele — viața voinței —; în ea se găsește frumosul cu legile integrității, a proporțiilor, a unității și a strălucirii. Or, acestea sunt manifestările principiului de viață.

a) Viața internă a catolicismului se poate cerceta mai ușor în manifestările trăirii catolice; căci e o lege elementară: viața religioasă intensă nu poate declanșa decât o religie vie. Or, unde e mai conștientă, mai adâncă, mai generală, — deci, mai vie — trăirea credinții creștine, decât la catolici? Aci este mai conștientă, fiindcă credința catolică din sufletele oamenilor razimă într-o temeinică instrucțiune religioasă, astfel, fiecare credincios își dă seama de temeiul și motivele credinței sale. Credința aci este mai adâncă, fiindcă numai aci viața religioasă se înalță până pe culmile sfințeniei și tot aci credința este o problemă de viață, nu numai pentru cei simplii, pentru copii și pentru femei, ci și pentru geniile științei, ale filosofiei și ale artelor. Numai în bisericile catolice îngenunchiază, strecurând în același ritm boabele de rozar, savantul dela Sorbona, cu sertorul dela birou, directorul fabricii, cu hamalul din port.

b) Bisericile catolice sunt imense, dar neîncăpătoare; sunt veșnic deschise, pentru că nu sunt niciodată goale.

În catolicism viața sacramentală nu este un fenomen extraordinar, ci un lucru obișnuit ca însăși viața de fiecare zi. Catolicii nu trăiesc o viață deosebită de viața Sacramentelor: ei își repară îndată înfrângerile vieții, prin pocăință, ca să nu devină ireparabilă; și-o hrănesc zilnic cu Pâinea lui Hristos, ca să nu se paralizeze; și-o întrețin

mereu proaspătă prin Litanii, Novene, Calea Crucii, Binecuvântarea Euharistică, etci

c) Catolicismul nu-și manifestează viața numai în pietatea individuală, ci mai cu seamă în acțiuni de pietate colectivă. Exercițiile spirituale speciale pentru fiecare îndeletnicire socială, misiunile, pelerinagiile, Congresele Euharistice naționale și internaționale, sunt organe create de Biserica catolică, atât pentru regenerarea cât și pentru revărsarea unei intense vieți spirituale.

Mănăstirile catolice sunt școli unde se învață nu numai alfabetul, ci și filosofia sfințeniei (*asceza și mistică practică*). Zi cu zi, o viață întreagă, cei ce s'au logodit cu Hristos, își sculpează în suflet chipul Mirelui, care le-a vrăjit viața pe veci.

Amvoanele catolice sunt radiatoare de lumină pentru rațiune, căldură pentru inimă și de supreme hotărâri pentru voință.

Școlile catolice au fost totdeauna neîncăpătoare pentru mulțimile cari au căutat viață.

d) Viața gândirii și a simțirii catolice este difuzată lumii prin toate mijloacele tehnice moderne, dela Buletinul modest al Parohiei, până la difuzoarele și posturile de radio — toate sunt puse în serviciul vieții catolice.

e) Până aci am constatat manifestările supranaturale ale vieții catolice, însă trebuie să ținem seamă că această viață divină, uneori se manifestează în chip supranatural, în mod extraordinar, prin semne de certă sfințenie: *minuni*. Ele sunt certificări divine ale unor vieți sfinte. Aceste sunt cunoscute de lumea întreagă. Minunile sf. Ioan Vianney, sf. Ioan Bosco, sf. Gemma Galgani, sfânta slintei gingășii, Tereza din Lisieux, că să nu pomenim de sfântul lumii întregi (și al necatolicilor), Francisc de Assisi. Cine nu știe că este un loc pe pământ, unde supranaturalul divin acționează în mod văzut în natura omenească? *Lourdes!*

Un criteriu special al vitalității catolicismului îl constituie, deoparte marele număr de *reînțoarceri* la credința catolică, după tragice experiențe în necredință; de altă parte, marele număr al acelora cari nu s'au

născut în catolicism, însă având sete de viață și de certitudine, după ce au trecut prin cleștele criticii raționale și istorice, toate credințele și filosofii, luminați de Spiritul Sfânt, au ancorat în portul vieții catolice. Cât sunt de impresionante aceste *convertiri*.

f) Viața este un dar; iar legea ei fundamentală este una: să se dăruiască; cu cât e mai vie, cu atât mai larg. Viața catolică este supranaturală, ea nu este numai pentru sine, pentru ai săi; ea se dăruiește tuturor celor ce nu o au. Dela Polul Nord, străbătând tropicele și equatorul, până la Polul Sud; dela Răsăritul Pieilor Galbene, până la Apusul Pieilor Roșii, la toate latitudinile și longitudinile globului, în coliba daltuită din blocuri de gheață, ca și în cea acoperită cu frunze de lotus și palmier, pretutindeni viața catolică este prezentă, acționează, înfăptuiește împărăția lui Dumnezeu pe pământ, revărsându-se în stropi de rouă, ploaie sau în torente, peste pustiul din sufletul păgânilor.

2. Vitalitatea catolicismului nu se manifestă numai ca o creștere și dezvoltare în sine, ci *influențează și impregnează toată gama activității omenești, individuală și socială*.

Unde se pune problema vieții, nu numai a celei mai veșnice, care este un monopol al său, ci și a celei vremelnice, catolicismul este prezent. El inspiră, fixează scop și determină mijloace pentru organizațiile muncitorilor din fabrici, ale plugarilor și meseriașilor, după specialități, după sexe și după vârste. Muncitorii cu gândul: medicii, inginerii, scriitorii și artiștii, pun la temelia organizației lor, principiile vieții catolice. „*L'Union catholique du Théâtre*” numără nu mai puțin de 1200 de artiști, numai la Paris, dintre cari cel puțin 500 sunt numai ilustre. — Cine participă la Liturghia lor specială care se ține, în fiecare Dăminecă și sărbătoare, la Dominicani, acela poate sesiza viața catolicismului în organismul cel mai refractar!).

Abundența vieții catolice izvorește din cel ce a zis: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Acesta a așezat izvorul vieții pe

) Cit. Maurice Brillant, *Le plus bel Amour*, Paris, Bloud, Gay, 1942, p. 107.

și dovedindu-se un bun cunosător al acestora, autorul desfășoară următoarele teze Evangelice: Sărăcia, Durerea, Iubirea, Autoritatea, Preoția și Pacea, încheind cu așa numitele „Antinomii” ale Evangheliei. — În analiza cărții de față putem utiliza două metode: luând fiecare problemă — din cele șapte în chip separat pentru a arăta ideile cele mai de seamă, sau făcând considerații de ansamblu asupra operei în general. Le voi folosi pe amândouă, ele servind bine scopul pe care-l intenționez.

A) Vorbind despre *săraci și sărăcie*, autorul amintește pe păr. Didiot, care rezumă astfel doctrina creștină despre această stare eminentă și atât de apreciată de Hristos și ceata următorilor Lui: 1. Dumnezeu a voit să fie săraci în lume; 2. îi iubește cu o iubire de preferință; 3. El vrea ca rolul lor social să fie permanent; 4. i-a pus în sarcina bogatului, și 5. așteaptă ca bogatul să fie obligat săracului. Motivul pentru care Hristos pune pe săraci în centrul preocupărilor sale este starea însăși a sărăciei, care este așa de favorabilă mântuirii și așa de asemenea lui Hristos, săracul prin excelență. Iată ce frumos să exprimă autorul despre sărăcia lui Hristos: „Când îl am înaintea ochiului minții pe Hristos, primul lucru care mă impresionează și care dă tonalitate și culoare întregii sale persoane, este Sărăcia; o sărăcie nobilă, cura-

joasă, aspră, năpraznică; sărăcia demnă, eroică dumnezească. Nu-mi pot închipui, oricât m'ași căzni, pe Fiul lui Dumnezeu, decât sărac. El care a avut misiunea să fie doctorul celor mai arzătoare nevoi omenești; el care a fost trimis de Tatăl să ridice trestia gata să se frângă; el care a venit să smulgă chipul lui Dumnezeu din cătușele materiei; să fie bucuria lacrimilor, apa însetaților, iertarea păcătoșilor, ochiul, piciorul, viața, *Pâinea sfântă*, care dă, susține și întărește viața flămânzilor. Hristos nu putea fi decât sărac”. (pag. 38).

Un capitol separat închină felului cum sfinții — înțelegând importanța sărăciei — au iubit-o și s'au logodit cu ea. „Nu există un singur sfânt bogat”. Intre cei ce au îndrăgît sărăcia mai desăvârșit, cap de listă este săracul săracilor, sfântul Francisc de Assisi, Iată ce scrie despre dânsul autorul la pag. 51: „În veacul al XII-lea se naște cavalerul nobilei Doamne, a Sărăciei, care dornic de fapte eroice și înflăcărat de ceea ce este cu adevărat frumos, s'a căsătorit pe vecie cu dânsa. Din această căsătorie mistică s'au născut o droaie de copii, cari împânzesc astăzi lumea, îmbrăcați în sac și încinși cu o funie, cerșind dela oameni hrană în numele Marelui Cerșitor”. Urmează apoi: Sf. Ioan Vianney. Sf. Ioan Bosco, fericitul Cattolengo. Dar nu numai sfinții au înțeles desăvârșit valoarea sărăciei, ci și mireni creștini ca Ozanam și

Contardo Ferrini, ambii celebri profesori universitari și savanți de primul rang, cari au practicat sărăcia în mod eroic. Autorul amintește cazul lui Ozanam care drept preludiviu la conferințele sale de indemn la caritate creștină, a dus unei sărmene văduve butucul de lemn, menit să încălzească propria sa cameră...

Dar acela care a creat din sărăcie o concepție de viață, întemeind o „mistică a sărăciei” și care s'a ridicat pe culmi atinse doar de Maestrul vieții și sfântul Francisc, a fost Léon Bloy, căruia păr. Miclea îi închină pagini de adevărat sublim.

B) Despre *durere* păr. Miclea are admirabile considerații filosofice. Dela acestea se ridică la teologia durerii, desprinzând următoarele adevăruri: 1. Durerea este semnul răsvăririi omului și suprema dovadă a iubirii lui Dumnezeu; 2. prin Hristos durerea a fost transfigurată, nu anihilată; 3. ea are un senz, fiind cel mai înalt instrument de sfințire; 4. problema durerii se rezolvă numai la înălțimea Crucii și de către „Omul Durerii”. Căci „până la Crucea lui Hristos, crucile omenești n'aveau decât trei brațe cari sfășiau creatura omenească în două direcții: în jos și în linie orizontală. Crucea de pe Golgota are un braț în plus, o linie care se înalță spre zenitul cerului, ridicând suferința de pe planul de jos, unde se numește Infern, pe planul de

Stânca de piatră (Petru) a altarului din Roma. De aci pornesc conductele vieții catolice supranaturale, în toate direcțiile, până la extremitățile pământului, divinizând viața naturală și amplificându-o pe cea supranaturală.

Nici o religie, din trecut sau prezent, nu poate fi comparată cu catolicismul, fiindcă nici una nu-și manifestă prezența activă în toate sectoarele vieții omenești, așa cum o face religia catolică. Vreți să găsiți poate vre'o îndeletnicire spirituală, socială și chiar materială, din care să lipsească? În literatură, în filosofie, în știință, în artă, politică, sociologie, economie. Unde e viața, acolo e religia catolică; unde există raporturi vitale, ea este prezentă; unde se pun problemele vieții, ea nu poate lipsi.

Și dacă sunt indivizi cari nu au raporturi cu viața catolică aproape nu sunt po-poare fără de relații cu Centrul vital al catolicismului, cu *Roma catolică*. (Or, raporturile nu se stabilesc între cadavre). Catolicismul participă la viața omenirii ca ferment creator și îndrumător: el fixează idealul de atins; el judecă evenimentele prin prisma vieții eterneității, fără să fie judecat de ele; el le domină, fără să fie dominat de ele; și aceasta o face fără încetare și fără scădere, nu de ieri, de alaltăieri, *din veacul al XI-lea, sau al XVI-lea* ci de *douăzeci de veacuri*, și o va face până la sfârșitul tuturor veacurilor, fiindcă viața lui izvoarește din *Viața eternă* prospectă, fără început și fără sfârșit.

Catolicismul este Hristos și Biserica sa; el nu are viață, ci este Viața; el nu este doctrină, ci este *Viața* însăși; prin urmare: „*De însețează cineva, să vină și să bea*” (Ioan VII, 37).

Prof. Ioan Miclea

Prăznuirea lui Ioan Micu Moldovanu la Moldovenești. Din inițiativa Cercului cultural „Astra” din Moldovenești, Duminecă, 31 Octomvrie, în comuna *Moldovenești*, (Varfalău) pe valea Arieșului, a fost prăznuită amintirea lui Ioan Micu Moldovanu, prepozitul din Blaj, fost președinte al Astei, dela

nașterea căruia au trecut mai bine de 110 ani. La sărbătoarea aceasta au luat parte multe personalități distinse, care au ținut să exalte figura de mare român și de mare mecenat a lui Moldovanu. După Sf. Liturghie săvârșită în biserica satului, s'a slujit un parastas pentru ilustrul dispărut. Răspunsurile au fost date de corul teologilor din Blaj sub conducerea pâr. Ioan Florea, profesor de teologie. Din Blaj au luat parte la serbare Il. sa Dr. Victor Macaveiu, vicar general arhiepiscopesc și prepozit capitular, Revmul Iuliu Maior, canonic, Dr. Ioan Vesa, profesor de teologie, Eugen Moldovanu, avocat. Dintre cuvântările multe care s'au ținut cu această ocazie semnalăm pe aceea a Il. Sale Dr. Victor Macaveiu, în numele Bisericii unite, și pe aceea a Dlui Valer Moldovanu, fost ministru. S'a desfășurat apoi un frumos program artistic cu concursul corului Șoimilor din Câmpia Turzii. — Merită toată lauda inițiatorii ca și organizatorii acestei frumoase serbări, care a reușit peste așteptări. (ivo).

Știri mărunte

Marele Păstor în mijlocul turmei. Zilele de 21-28 Oct. c., I. P. S. Valeriu Traian le-a folosit ceretând o seamă de parohii din districtul protopopesc al Brașovului și din vicariatul Făgărașului. Inceputul l-a făcut cu parohia noastră *Brașov*, ca să cerceteze apoi *Tohanul Vechiu*, *Șinea Veche*, *Vadul*, *Făgărașul*, *Ilenii*, *Copăcelul*, *Iași* Făgărașului, *Netotu*, încheind această vizitație canonică la *Săcădate*, unde a luat parte la *sinodul de toamnă* al preoției tractului *Țichindeal*, cum făcuse și la Brașov și la Făgăraș. Pretutindenea înaltul Ierarh a vestit cuvântul Domnului, în cadrul sf. liturghii pe cari le-a slujit în sobor de preoți, precum și la vecerniile și litiile euharistice dela cari a fost nelipsit. În acest drum de apostolie a fost însoțit de pâr. prepozit capitular Dr. V. Macaveiu, pâr. Nicolae Popp, canonic mitropolitan, Aurel Busu, secretar mitropolitan, și Nic. Florea, notar consistorial. Preoțimea și lumea credincioșilor au primit pe Marele Păstor cu mișcătoare iubire fiască. Autoritățile administrative s'au comportat și ele într'un chip vrednic de toată lauda.

Frații împreună. Districtul Holod (eparhia Oradea) a primit protopop nou în persoana pâr. *Cornel Marian*, a cărui introducere sărbătorească a făcut-o la Rogoz pâr. canonic *Dr. Valer Hetcou*,

La acest act solemn au luat parte numeroase și alese fețe bisericești (pâr. Ion Gârleanu, franciscan din Drăgești, Liviu Moza din Holod, Alex. Ciurdaru, din Vintire ș. a.), precum și mireni (d. G. Ștefănică, primpretor, Samuil Sabău, primpretor, dna Mărioara Herman, învățătoare, ș. a.). La vecernia zilei a slujit pâr. Alex. Ciurdaru, răspunzând din strană pâr. Ioan Nicolici. (av).

Locale. Luni viitoare, de prasnica SS. Arhangheli Mihail și Gavril, va predica în catedrală pâr. *Dr. V. Pandrea*, duhovnicul Seminarului Teologic, iar Dumineca ce-i urmează va predica pâr. *I. Florea*, profesor de teologie.

— Săptămâna aceasta tinerii leviți au avut *exerciții spirituale*, pe cari le-a condus Cuv. Sa P. *Iosif Bal*, ieromonah dela Obreja. Cei cari au plecat la armată au avut parte și ei de deprinderi sufletești, sub conducerea pâr. *I. Moga*, profesor!

Conferința dela Moscova. Miniștrii de externe ai Statelor Unite Nordamericane, ai Marii Britanii și ai Rusiei Sovietice s'au întrunit la Moscova în conferință, ținând între 19 și 30 Oct. c. 12 ședințe. Luni trecută, seara, a fost difuzat și un comunicat al acestei conferințe, din care reiese că în unele chestiuni ce au fost desbătute s'a ajuns la „o luare de poziție definitivă”. Așa, de ex., guvernul numitelor Puteri se spune că au căzut de acord pentru a declara „nulă și neavenită” *anexarea Austriei* în 1938, și pentru a crea în locul celei de acum „o Austrie liberă și independentă”.

Bursele „Astei”. Comitetul Central al „Asociațiunii”, publică concurs pentru mai multe burse din 13 fundațiuni, pe anul școlar 1943-44. Sumele variază între 500 Lei (pentru ucenici dela maestri) și 10.000 Lei anual (fundațiunea „Bădilă Moldovanu”). Actele pentru câștigarea acestor burse sunt a se înainta până cel mai târziu la 20 Noemvrie a. c. Toți bursierii sunt îndatorați să-și justifice situația școlară până cel mai târziu, la 15 Oct. 1944. Altfel bursa se va declara liberă.

A apărut

„BIBLIA COPIILOR”

manual de religie pentru cl. III-a primară de Prof. AUGUSTIN POPA. — Se desface prin Librăria Seminarială — Blaj
Prețul 60 Lei.

sus, unde ea ține locul Paradisului” (pag. 95).

Intrebării puse de cei necredincioși în legătură cu durerea, de ce adică Dumnezeu n'a izgonit suferința din lume, autorul dă un răspuns plin de originalitate. Iată cum argumentează dânsul. — În cazul când Dumnezeu ar fi șters durerea: a) Isus Hristos n'ar fi trebuit să cerceteze pământul, ar fi lipsit adică Intruparea, deci legătura dintre pământ și cer; b) lumea n'ar fi ajuns niciodată să cunoască imensitatea iubirii divine față de omul nerecunoscător; c) veacurile viitoare n'ar fi simțit niciodată efectul diabolic al păcatului: durerea, și astfel omul ar fi fost lipsit de ideea dreaptă a răsplății cerești.

C) Deși Evangelia s'a dat pentru desăvârșirea sufletească a oamenilor, ea vizează totuși și aspectul social al lor, spunându-și și aici cuvântul, pentruca creând un climat sănătos al convețuirii, să faciliteze ținta supremă: mântuirea. Hristos vorbește așadar și despre *autoritate*, adică despre acea putere morală care impune oamenilor binele ce trebuie realizat pentru armonia și prosperarea societății. Autoritatea naște ca necesitate în momentul când oamenii, prin păcat, și-au pierdut libertatea interioară. Această autoritate în decursul veacurilor a fost deseori greșit concepută și cu atât mai greșit aplicată. Creștinismul a restabilit conceptul autorității. Iată ce scrie pâr. Miclea în „*Evangelia servitorului*”: „Autoritatea trebuie să se hrănească din dreptatea legată la ochi: dreptate care nu vede cui cântărește; ea n'are patrie, nici confesiune, nici inrudire; nu aude lingușiri, nu

compătimeste, nu urește și nici nu se bucură”. În aplicarea însăși a dreptății, creștinismul a adăos caritatea, ce lucrează condescendent.

Raportul autorității supremă față de om este paternitatea, al omului față de aceasta, filiațiunea, iar cel dintre oameni — egali prin naștere și destin — este fraternitatea.

Vorbind de autoritatea în creștinism, cred, părintele Miclea ar fi trebuit să amintească un element al acesteia de fundamentală importanță, pe care de altfel Evangelia îl accentuiază mereu: *Obediența*, adică spiritul de desăvârșită supunere — supunere consimțită — la voința Superiorului, care de altfel este pus din dispoziția lui Dumnezeu, și căruia îi ține locul. Creștinismul, și Biserica în special, n'are mijloace coercitive în analogie cu celelalte societăți, și singura ei forță rezidă în această acceptare nediscutată a cuvântului celui mai mare, care este și el un servitor al celor mulți și mici.

D) Deosebit de actuale și de importante sunt considerațiile pâr. Miclea în legătură cu Evangelia *păcii*. Sunt indicate în acest capitol cu precizie temeiurile pe cari se poate clădi o adevărată pace între oameni, care să nu mai fie generatoare de războaie și nenorociri. Pace interioară și exterioară.

Cât privește celelalte Evangelii: a *lubiții* și a *Preotului*, ele conțin atâta substanță și atâta frumusețe încât trebuiesc să formeze materialul de meditație de fiecare zi al preotului și al oricărui creștin.

Socot apoi, că dintre aceste Evangelii

din Evangelie, nu putea lipsi nici într'un caz *Evangelia Umilinței*, care este, după părerea Mântuitorului și a tuturor dascălilor de educație creștinească, temelia vieții sufletești, sine qua non-ul desăvârșirii creștinești. De aceea, la o nouă reeditare a cărții, părintelui Miclea, nu va uita să facă din ea primul capitol.

Judecând opera de față în ansamblul ei, ea este o măestrută testatură de teologie și filosofie de cea mai aleasă factură — interesând deopotrivă pe amândouă — iar problemele pe cari le desbate își găsesc exprimarea într'o frumoasă formă literară, în care abundă după modelul Evangeliei, paradoxele, antiromiile și antitezele, cari toate servesc la o mai desăvârșită intrupare a ideilor pe cari le are în vedere. Multe, foarte multe pagini pot fi gura pe drept cuvânt în cea mai aleasă antologie a scrisului catolic de pretutindeni.

Stilul este deosebit de viu, colorat, volor, din care plesnește uneori ironia, bine intenționată însă, autorul fiind convins, că „predica și scrisul șters, evlavios, căldicel, fără nerv și pasiune, a creat în bună parte pietate fățarnică, dulceagă, anemică și paralizantă”.

Ajuns la sfârșitul acestor însemnări nu pot decât să-i strâng mâna cu admirație părintelui Miclea și să recomand cartea cu toată căldura.

Teodor Racovițanu